

Vero-osasto

Yhteenveto lausunnoista hallituksen esitysluonnokseen sisältyvästä ehdotuksesta finanssialan asiakasbonusten verotuskäytänteiden uudistamiseksi

Valtiovarainministeriön vero-osasto lähetti 2.4.2024 lausunnolle hallituksen esitysluonnokseen laeiksi vuoden 2025 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sisältyvän ehdotuksen finanssialan asiakasbonusten verotuskäytänteiden uudistamiseksi.

Lausuntoa pyydettiin 20 viranomaiselta ja yhteisöltä. Lausuntonsa antoivat: työ- ja elinkeinoministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Verohallinto, IF Vahinkovakuutus Oyj, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, Keskuskauppakamari ry, Kuluttajaliitto ry, LähiTapiola-ryhmä, Mandatum Life Palvelut Oy, Nordea Bank Oyj, OP Ryhmä, Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, ja Veronmaksajain Keskusliitto ry. Lisäksi Elinkeinoelämän Keskusliitto ry ja Suomen Yrittäjät ry ilmoittivat, että niillä ei ole lausuttavaa asiassa.

Lausuntopyyntö liitteineen ja lausunnot ovat nähtävissä osoitteessa:

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM008:00/2024> .

Esitysluonnoksen sisältö

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakiin lisättäväksi säännökset luottojen, talletusten ja sijoitusten perusteella kertyvien asiakasetujen verotuksesta. Ehdotuksen mukaan asiakasbonus, -hyvitys, -alennus tai muu vastaava asiakkuuteen perustuva rahanarvoinen etu olisi luonnollisen henkilön veronalaista pääomatuloa, jos etu kertyisi tai sen määrä muodostuisi yksityistalouden luottojen, talletusten, sijoitusten, sijoitusvakuutusten, vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tai kapitalisatiosopimusten määrän tai arvon perusteella. Etu olisi kuitenkin verovapaata tuloa siltä osin, kun etu käytettäisiin tai se kohdistuisi edellä mainittuihin samoihin eriin liittyviin palveluihin, palvelumaksuihin tai luoton korkoihin eikä etua maksettaisi rahana tai siihen verrattavalla tavalla. Lisäksi verovapaus edellyttäisi, että asiakas ei voisi vaikuttaa edun käyttökohteeseen.

Lausuntopalaute

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ehdotus asiakasbonusten verotuskäytänteiden muuttamisesta on perusteltu. Ehdotetulla muutoksella puututtaisiin Kilpailu ja kuluttajaviraston valtiovarainministeriölle 29.3.2021 tekemässä aloitteessa esiin tuotuun kilpailua vääristävään verotukseen, mutta samalla se jättäisi kuluttajille mahdollisuuden saada jatkossakin verovapaita etuja finanssialan yritysten palveluiden käytön perusteella.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kannattaa ehdotettua muutosta. Sen mukaan muutos johtaisi siihen, ettei luottojen, talletusten ja sijoitusten perusteella kertyviä bonuksia enää voisi verovapaasti käyttää vakuutusmaksujen suorittamiseen. Muutos todennäköisesti parantaisi kilpailutilannetta vakuutus tuotteiden markkinoilla takaamalla kaikille markkinatoimijoille tasapuoliset kilpailuedellytykset. KKV toteaa, että esityksessä kuvatusti ehdotetun muutoksen tarkemmat vaikutukset riippuisivat kuitenkin siitä, millaisia muutoksia bonusohjelmiin muutoksen voimaantulon seurauksena tehtäisiin. Lisäksi se katsoo, että ehdotetun muutoksen vaikutus helpottaisi pankki- ja vakuutus tuotteiden ja -palveluiden vertailua kuluttajien eduksi ja se olisi myös tältä osin positiivinen.

KKV toteaa, että se on nostanut aloitteessaan esiin myös ongelmat hyvityksen verovapautta määrittävän tavanomaisuuden ja kohtuullisuuden arvioinnissa. Sen näkemyksen mukaan suurista asuntolainoista kertyviä huomattavan suuria bonuksia ei voida pitää oikeus- ja verotuskäytännössä edellytetysti tavanomaisina ja kohtuullisina. Tämä ongelma ei KKV:n mukaan nyt esitetyllä tuloverolain muutoksella ratkea, mikäli verottomien bonusten suuruus pysyy myös jatkossa samanlaisena.

Kokonaisuutena KKV suhtautuu esitykseen positiivisesti ja pitää ehdotettua muutosta hyvin perusteltuna. Sen arvion mukaan ehdotettu muutos lisäisi kilpailua erityisesti vakuutusmarkkinoilla parantamalla kaikkien toimijoiden mahdollisuuksia kilpailla kaikista vakuutusasiakkaista. Riippuen siitä, millaisia muutoksia bonusohjelmiin ehdotetun muutoksen myötä tehtäisiin, voisi ehdotettu muutos KKV:n arvion mukaan lisätä kilpailua myös pankkituotteiden markkinoilla. Näin voisi käydä, mikäli luottojen, talletusten ja sijoitusten perusteella kertyviä etuja kohdennettaisiin suuremmassa määrin kyseisiin tuotteisiin.

Verohallinnon näkemyksen mukaan esitys on laadittu hyvin huolellisesti, mutta katsoo, että siinä olisi hyvä käsitellä seuraavia tilanteita. Lausunnossaan Verohallinto toteaa, että esitysluonnoksessa ei ole nimenomaisesti otettu kantaa kuolinpesätilanteisiin. Tuloverolain 17 §:n 1 momentin mukaan verovuoden aikana kuolleen henkilön kuolinpesää verotetaan kuolinvuodelta sekä vainajan että kuolinpesän tulosta. Tällöin kuolinpesään sovelletaan niitä tuloverolain säännöksiä, joita vainajaan olisi sovellettu. Verohallinto katsoo, että mikäli on mahdollista, että kuolleen henkilön asiakasedut säilyvät kuolinpesällä voimassa pidempään kuin

kuolinvuoden, tulisi myös tällaiset tilanteet huomioida hallituksen esityksessä. Lisäksi Verohallinto katsoo, että mikäli kuolinpesälle voisi kertyä esityksessä tarkoitettuja asiakasetuja, jotka olisivat luonnollisella henkilöllä veronalaisia ehdotetun TVL 53 c §:n nojalla, tulisi hallituksen esityksessä käsitellä myös näiden verokohdelua.

Verohallinnon mukaan hallituksen esityksessä olisi selvyuden vuoksi hyvä ottaa kantaa myös tilanteeseen, jossa bonus on kertynyt ennen 53 c §:n voimaantuloa, mutta käytetään vasta sen tultua voimaan. Bonusjakso voinee olla myös kalenterivuodesta poikkeava tai muusta syystä samalla kertaa käytettäväksi voinee tulla bonuksia, joista osa on kertynyt ennen lain voimaantuloa ja osa sen jälkeen.

Ehdotetussa TVL 53 c §:n 2 momentin 2 kohdassa säädettäisiin verovapaan asiakasedun edellytykseksi myös se, että asiakas ei voi vaikuttaa edun käyttökohteeseen. Verohallinto katsoo, että esityksessä olisi hyvä ottaa kantaa mikä vaikutus on asiakkaan valinnalla kahden rinnakkaisen etuohjelman välillä. Jos yhtiöllä on esimerkiksi kaksi etuohjelmaa, joista toinen täyttää verovapauden edellytykset ja toinen ei, niin voiko asiakkaan valinta siitä, kumpaan ohjelmaan hän kuuluu, aiheuttaa sen, että hänen katsotaan voineen vaikuttaa edun käyttökohteeseen säännöksessä tarkoitettulla tavalla ja siten molemmista ohjelmista muodostuu veronalaista etua riippumatta siitä, kumman ohjelman asiakas valitsi.

IF Vahinkovakuutus Oyj katsoo, että hallituksen esitys finanssialan asiakasbonusten verotuskäytänteiden uudistamiseksi on tärkeä ja perusteltu. Sen mukaan esityksessä ehdotettu tuloverolain muutos parantaa kilpailuneutraliteetin toteutumista vahinkovakuutuspalveluiden markkinoilla ja on omiaan vähentämään nykyisen verotuskäytännön epäterveitä kilpailua vääristäviä vaikutuksia. IF Vahinkovakuutus katsoo, että vahinkovakuuttamisen lisäksi ehdotus tervehdyttäisi kilpailua myös vähittäispankkipalveluiden markkinoilla. Sen mukaan vahinkovakuutusten ja vähittäispankkipalveluiden markkinat ovat Suomen kansantalouden tasolla arvioituna kooltaan merkittävät, minkä vuoksi ehdotettu lakimuutos on myös kilpailupoliittisesti erittäin tärkeä.

Lopuksi IF Vahinkovakuutus toteaa, että hallituksen esityksen jatkovalmistelussa on varmistettava, ettei ehdotettuun säännökseen jää tulkinnanvaraisuutta, joka mahdollistaisi nykyisen kaltaisten vähittäispankkipalveluista kertyvien mutta vakuutusmaksujen maksamiseen käytettyjen verovapaisten bonusten, alennusten tai muiden vastaavien hyvitysten myöntämisen esimerkiksi asiakaskohtaisten neuvottelujen tuloksena.

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Fennia) pitää kaavaillun säännöksen taustatavoitetta kiitettävänä ja oikeana. Se kuitenkin katsoo, että sääntelyn kapea soveltamisala on heikkous ja sääntely kohdistuisi vain finanssialan palveluihin perustuviin ohjelmiin, jättäen soveltamisalan ulkopuolelle ns. elantomoihin perustuvat ohjelmat. Fennian mukaan ehdotetun sääntelyn keskeisiin käsitteisiin liitty

joitakin olennaisia tulkinnanvaraisuuksia, jotka todennäköisesti tulisivat vähentämään sääntelyn merkitystä myös tarkoitetulla kapealla soveltamisalalla.

Fennian mukaan kaavailtuun lakiin ei sisältyisi selkeyttävää säännöstä vahinkovakuutus tuotteiden vero kohtelusta, jonka vuoksi vahinkovakuutuksen osalta verotukselliseen kohteluun jäisi epäselvyyksiä. Toisena heikkoutena Fennia näkee kaavailun muutoksen kapean soveltamisalan. Se katsoo, ettei vaikutusarvioinnissa lainkaan oteta huomioon laajan elantomenoluokan sisäisiä mahdollisuuksia kilpailua vääristäville asiakashyvytysohjelmille. Lausunnossaan Fennia mainitsee esimerkkinä tilanteen, jossa päivittäistavaroita myyvät sekä mahdollisesti myös finanssialan palveluista tarjoavat konsernit voisivat laajentaa toimintaansa vahinkovakuutus alalle, jolloin oltaisiin tilanteessa, jossa vakuutusmaksuja voitaisiin hyvyttää jopa finanssialan ohjelmia mittavammilla päivittäistavara-asiakkuudesta kertyvillä bonuksilla.

Lisäksi Fennia katsoo että esitysluonnoksen keskeisten käsitteiden tulkinnanvaraisuus vähentää sen vaikutusta. Mikäli esitysluonnos etenisi pääpiirteissään nykyisten ratkaisujen mukaisena, tulisi kiinnittää huomiota keskeisten käsitteiden selventämiseen konkreettisin esimerkein. Lisäksi Fennian mukaan lain sanamuotoa voisi olla hyvä muuttaa ja se kiinnittää huomion siihen, että laki koskisi vain etua, joka kertyy määrättyjen tuotteiden tai palveluiden määrän tai arvon perusteella. Fennia mainitsee esimerkkinä lainan tai sijoituksen määrän tai arvon, joita se pitää sinänsä kohtaisen tarkkarajaisina termeinä. Se pitää mahdollisena esimerkiksi sitoa asiakashyvytyksen määrä lainalle maksettavaan korkoon tai sijoituksen tuottoon, jolloin kummatkin näistä heijastavat välillisesti esitysluonnoksessa tarkoitettua lainan tai sijoituksen määrä tai arvoa, mutta eivät kuitenkaan täytä lain sanamuotoa.

Fennian mukaan kaavailun sääntelyn perusratkaisua olisi syytä harkita tarkemmin. Se esittää, että jatkovalmistelussa tulisi harkita asiakasohjelmista kertyvien etujen verovapauden rajoittamista yhtiökohtaisiin ohjelmiin, joissa etu kertyy yhden yhtiön myymien tuotteiden tai palveluiden perusteella, ja etu käytettäisiin saman yhtiön tuotteisiin tai palveluihin. Toissijaisesti Fennia esittää, että asiakashyvytysohjelman verovapaus voitaisiin rajata yhden konsernin sisällä samaa liiketoimintaa harjoittavien yhtiöiden piiriin.

Lopuksi Fennia toteaa, että kilpailuvääristymien estämisen ohella yleinen sääntely selkeyttäisi oikeustilaa ja poistaisi ohjelmien verotuskohteluun perustuvaan luokitteluun liittyvät nykyiset tulkinnanvaraisuudet. Kun verotus sidottaisiin yhtiökohtaisiin tai saman liiketoiminnan piirissä toimiviin ohjelmiin, ei vaikuttaisi olevan esimerkiksi tarvetta säännellä sitä, millä perusteella etu kertyy tai mihin kertynyt etu käytetään. Tällöin olisi myös todennäköisempää, että myönnetty edut pysyisivät verotuksen näkökulmasta kohtuullisina, kun kunkin yhtiön tulisi kattaa edut sillä liiketoiminnalla, josta edut kertyvät.

Keskuskauppakamari ry yhtyy esitysluonnoksessa esitettyyn näkemykseen siitä, ettei bonusten verotukseen sisälly varsinaisia verotuksellisia ongelmia. Se suhtautuu varauksella siihen, että muutoksen toiseksi tavoitteeksi on asetettu pääomatulojen veropohjan tiivistäminen ja katsoo, että muutoksen tavoitteet tulisi rajata Kilpailu- ja kuluttajaviraston esittämän kilpailuhaitan lieventämiseen tavalla, joka ei muilta osin muuta finanssialan asiakasbonusten vakiintunutta verotuskohdelua.

Keskuskauppakamari ehdottaa lausunnossaan, että perusteluihin olisi ennakoitavuuden lisäämiseksi syytä ottaa muitakin esimerkkejä kuten tilanteet, jossa asiakasedun määrä kasvaa portaittain tietyillä vaihteluväleillä tai jossa asiakasetu saadaan, kun varallisuutta on riittävä määrä mutta varallisuuden määrän kasvu ei tämän rajan ylityttyä enää vaikuta asiakasedun määrään. Lisäksi se katsoo, että perusteluissa tulisi täsmentää sitä, voidaanko edellä mainittuja etuja myönnettäessä kuitenkin antaa merkitystä myös säännöksessä tarkoitettun varallisuuden määrälle tai arvolle, jos etu ei kuitenkaan välittömästi riipu tällaisen varallisuuden määrästä tai arvosta vaan on esim. ylipäätään saatavissa vain tietyn varallisuusmäärän omaaville asiakkaille.

Esitysluonnoksessa ehdotetun tuloverolain 53 c §:n 2 momentin poikkeussäännön mukaan 1 momentissa tarkoitettu etu on kuitenkin verovapaata tuloa siltä osin kun etu käytetään tai se kohdistuu 1 momentissa mainittuihin eriin liittyviin palveluihin, palvelumaksuihin tai luoton korkoihin. Keskuskauppakamarin mukaan käytännössä poikkeussäännös rajaa verovapauden ulkopuolelle muutokselle asetetun tavoitteen mukaisesti tilanteet, joissa etua käytetään vahinkovakuutuksen maksuihin. Se ehdottaa, että esityksen perusteluihin voisi lisätä muitakin esimerkkejä kuten kiinteistönvälityspalkkiot. Lisäksi Keskuskauppakamarin mukaan perusteluissa voisi vielä täsmentää sitä, että nykyisen käytännön mukaisesti verovapaan edun käyttö rajoittuisi saman yhtiön konsernin tai taloudellisen yhteenliittyvän palveluihin.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että muutos toteutetaan mahdollisimman vähän nykyistä finanssialan bonuksia koskevaa oikeus- ja verotuskäytäntöä muuttavana, jotta asiakasetuohjelmien verokohtelu säilyy riittävän ennakoitavana yrityksille ja ymmärrettävänä asiakkaille. Se toteaa, että nyt ehdotetut muutokset vaikuttavat pitkälti toteuttavan tätä periaatetta, ja jatkossakin finanssialan yrityksillä säilyy mahdollisuus myöntää asioinnin määrään perustuvia asiakashyvityksiä ilman veroseuraamuksia asiakkaille verolainsäädännön asettamissa rajoissa. Keskuskauppakamari katsoo, että myös yritysten toimintamallien muutoksista aiheutuva hallinnollinen taakka tulisi ottaa huomioon arvioitaessa sääntelymuutoksilla saavutettavien hyötyjen merkittävyyttä suhteessa yritysten hallinnollisen taakan lisäykseen. Lopuksi se toteaa, että verotuottoarvioiden valossa muutoksen perustelemista veropohjan tiivistämisellä voidaan pitää kyseenalaisena.

Kuluttajaliitto ry kannattaa lähtökohtaisesti esitystä ja pitää sitä perusteltuna. Se toteaa, että terve, toimiva kilpailu hyödyttää viime kädessä myös kuluttajia. Nyt ehdotetun muutoksen tarkemmat vaikutukset ja saavutettavat kilpailu- ja kuluttajahyödyt riippuvat loppujen lopuksi siitä, millaisia muutoksia bonusohjelmiin muutoksen voimaantulon seurauksena tehtäisiin. Kuluttajaliitto katsoo, että lisäksi on huomioitava se, että nykykäytäntö koskee laajaa joukkoa suomalaisia kuluttajia, jotka ovat kyseisenkaltaista käytäntöä hyödyntävän yrityksen asiakkaita. Se kiinnittää tämän vuoksi huomiota myös siihen, että verotuskäytännön uudistusta sekä sen johdosta markkinoilla tapahtuvia muutoksia tulee seurata ja huolehtia siitä, kuluttajien asema kokonaisuudessaan paranee niin vakuutus- kuin vähittäispankkimarkkinoilla.

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (LähiTapiola) yhtyy esityksen näkemykseen siitä, että asiakasbonusten käyttöä ei ole syytä rajoittaa yhden yhtiön sisälle. LähiTapiola kuitenkin ehdottaa kahta tarkennusta luonnokseen. Se ehdottaa, että 53 c §:n 1 momentin lopussa käytettävän sanan määrä sisältöä tarkennettaisiin laissa ja perusteluissa. LähiTapiola ehdottaa kolmea vaihtoehtoista tapaa tarkennuksen tekemiseen:

1. Poistetaan lakitekstistä sana ”määrä” seuraavasti: ”Luonnollisen henkilön veronalaista pääomatuloa on asiakasbonus, -hyvitys, -alennus tai muu vastaava asiakkuuteen perustuva rahanarvioinen etu, jos etu kertyy tai sen määrä muodostuu yksityistalouden luottojen, talletusten, sijoitusten, sijoitusvakuutusten, vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tai kapitalisaatiosopimusten arvon perusteella.”
2. Lakitekstissä täsmennettäisiin sana ”määrä”: ” Luonnollisen henkilön veronalaista pääomatuloa on asiakasbonus, -hyvitys, -alennus tai muu vastaava asiakkuuteen perustuva rahanarvioinen etu, jos etu kertyy tai sen määrä muodostuu yksityistalouden luottojen, talletusten, sijoitusten, sijoitusvakuutusten, vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tai kapitalisaatiosopimusten rahallisen määrän tai arvon perusteella.”
3. Lain perusteluissa tulisi mainita, että ”määrällä” tarkoitetaan rahallista määrää, eikä sillä tarkoiteta tilannetta, jossa etu kertyisi asiakkaalla olevien eri sijoitustuotteiden lukumäärän perusteella, kun annettavan edun suuruuteen ei vaikuta asiakkaalla olevan sijoitustuotteen rahallisen määrän tai arvon vaihtelu siten, että rahallisen määrän tai arvon kasvaessa tai vähetessä myös edun määrä vastaavasti kasvaisi tai vähenisi. Tässä tapauksessa edun katsottaisiin siis kertyvän asiakkuuden perusteella. Etu ei kertyisi luonnollisesti määrän tai arvon perusteella silloinkaan, jos edun saamisen edellytyksenä olisi esimerkiksi se, että asiakkaalla on jonkun tietyn määräinen tai arvoinen tuote, esimerkiksi tietyn määräinen asuntolaina (asiakkuusedellytys), kunhan tämän tuotteen määrä tai arvo ei muuten vaikuta edun suuruuteen.

Lisäksi LähiTapiola ehdottaa korjausta luonnoksen 11 sivulla olevaan tekstiin ja huomauttaa, että tekstissä ”sijoitussidonnaisella” vakuutuksella lienee tarkoitettu

kaikkia erilaisia sijoitus- ja säästövakuutuksia, ts. muita kuin vahinko- ja riskivakuutuksia. "Sijoitussidonnaisen" vakuutuksen voidaan kuitenkin ymmärtää viittavan vain vakuutusluokista annetun lain (18.7.2008/526, muutoksineen) 15 §:ssa tarkoitettuihin sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin, jotka ovat sijoitus ja säästövakuutuksia mutta vakuutuslajina suppeampi. Tekstissä olisi selkeämpi puhua tältä osin esimerkiksi säästö- tai sijoitusvakuutuksista.

LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö näkee ehdotuksen kannatettavana edellä esitetyin tarkentavin muutoksin.

Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö kannattaa esitysluonnoksessa esitettyjä muutoksia.

Nordea Bank Oyj (Nordea) kannattaa ehdotusta lisätä tuloverolakiin säännökset luottojen, talletusten ja sijoitusten perusteella kertyvien asiakasetujen verotuksesta ja pitää luonnosta hallituksen esitykseksi tasapainoisena ja yleisesti ottaen selkeänä. Se pitää perusteltuna esityksen rajausta sellaisiin asiakasetuihin, jotka kertyvät luottojen, talletusten ja sijoitusten perusteella.

Nordea esittää kuitenkin teknisiä huomioita lakiehdotukseen. Sen mukaan käsitteiden "palvelu" ja "palvelumaksut" sisällöt ja myös erot jäävät esitysluonnoksen perusteella epäselviksi. Palvelumaksun käsitettä on selostettu esitysluonnoksen nykytilan arviointia koskevan osion sivulla 7, jossa oleva määritelmä on sama kuin Verohallinnon ohjeessa "Bonusten verotus" (VH/1792/00.01.00/2019). Nordea toteaa, että mainitussa Verohallinnon ohjeessa ei ole tarkemmin määriteltä sitä, mitä tarkoitetaan "palvelulla". Nordea katsoo, että erityisesti "palvelun" käsitteen osalta olisi tärkeää määritellä tarkoitetaanko sillä pelkästään esitysluonnoksessakin (s. 15, neljäs kpl) mainittuja henkilökohtaisia pankki- ja sijoitusneuvontapalveluja vai mahdollisesti myös muita kohteita. Se esittää, että esityksessä joko selkeyttäisiin yllä mainittujen käsitteiden eroa, tai puhuttaisiin esimerkiksi vain palvelumaksuista.

Nordea toteaa lausunnossaan, että esitysluonnoksen mukaan luonnollisen henkilön veronalaista pääomatuloa olisi esitysluonnoksessa tarkemmin määritellyistä eristä kertyvä asiakasbonus, -hyvitys jne. Se toteaa, että esitysluonnoksen säännöstekstiin tai perusteluihin ei kuitenkaan sisälly kuvausta siitä, mikä on mainituista eristä kertyvän veronalaisen tulon määrä (edun arvo). Kuitenkin esitysluonnoksen sivulla 11 on todettu, että veronalaisen edun maksajalla on velvollisuus ilmoittaa mainitut edut vuosi-ilmoituksella ja lisäksi rahana maksettavien etujen osalta velvollisuus toimittaa ennakonpidätys. Nordea katsoo, että mainittujen velvoitteiden asianmukainen hoitaminen kuitenkin edellyttää tietoa edun veronalaisesta arvosta.

Lisäksi Nordea toteaa, että asiakasbonuksista kertyneiden etujen veronalaisesta arvosta ei ole julkaistua oikeuskäytäntöä. Verohallinnon edellä mainittuun ohjee-

seen ”Bonusten hyvitys” sisältyy osio Veronalaisen edun arvosta (3.4), mutta mainittu osio koskee työ- ja virkasuhteen eikä asiakassuhteen perusteella saatuja etuja ja pääasiassa lentoyhtiöiden bonusohjelmista saatuja etuja. Nordean mielestä esitysluonnokseen olisi tämän vuoksi tarpeen sisällyttää edun veronalaista arvoa koskeva säännös ja sitä koskeva seikkaperäinen perustelu.

OP Ryhmä toteaa lausunnossaan, että sen bonusjärjestelmä on kilpailuoikeuden vaatimusten mukainen. Järjestelmä toteuttaa osuuskuntamuotoisen asiakaidensa omistaman finanssiryhmän perustehtävää. – Sen perustehtäviin kuuluu liiketoiminnan hyödyn ja lisäarvon kanavoiminen asiakassuhteen kautta omistaja-asiakkaille. OP Ryhmä katsoo, että ryhmään kuuluvat osuuspankit käyttävät bonusjärjestelmän avulla tuloksensa asiakkaiden hyväksi keskittämisen ja muina taloudellisina etuina. Se toteaa, että järjestelmä on ollut käytössä 25 vuotta ja sitä koskevat vero-oikeudelliset tulkinnat ovat vakiintuneet. Lisäksi OP Ryhmä tuo esiin, että järjestelmän on todettu laajassa viranomaistutkinnassa olevan voimassa olevan kilpailulainsäädännön mukainen. OP Ryhmän mukaan ehdotuksen verotuotot olisivat vähäiset ja suomalaisten omistaja-asiakkaiden verorasitus lisääntyisi, jonka vuoksi se ei kannata lain jatkovalmistelua.

OP Ryhmä katsoo, että mikäli lainsäädäntötyössä edetään, on kiinnitettävä huomioita erityisesti seuraaviin seikkoihin.

- Yksityistalouden luotoista saadut alennukset eivät ole pääomatuloa. Luotto on asiakkaan velkaa pankille, joten sen perusteella bonusta tulisi käsitellä jälkikäteen saatuna alennuksena, eikä pääomatulona.
- Koska kyseessä on alennus, asiakkaalla tulisi olla valinnanvapaus, mihin palveluihin alennuksen kohtaa. Edun tulisi olla veronalaista ainoastaan siinä tapauksessa, että asiakas nostaa saamansa bonuksen rahana.
- Tietojärjestelmävaikutukset on huomioitava ja säädettävä kohtuullisesta 12 kuukauden siirtymäajasta.

Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry (Pellervo) toteaa lausunnossaan, että osuuskunnan tarkoitus on jäsenen talouden tukemiseksi tuottaa jäsenilleen tarvitsemia palveluita ja tuotteita mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla ja kannattavuus säilyttäen. Se toteaa, että osa osuuskunnan tuloksesta jaetaan jäsenille osuuskunnan jo tilikauden aikana jälkikäteinä alennuksina ja hyvityksinä, joiden suuruus riippuu siitä, kuinka paljon jäsen on käyttänyt osuuskunnan palveluita. Pellervo katsoo, että kuluttajaosuuskuntien myöntämät asiakashyvitykset eivät ole osuuskunnan ylijäämänjakoa eli voitonjakoa, vaan se on taloudelliselta luonteeltaan hinnanoikaisu ja rinnastettavissa lähinnä muiden vastaavien yritysten asiakashyvityksiin. Sen mukaan tällainen elantomenoihin liittyvä hinnanoikaisu ei ole kuluttaja-asiakkaille veronalaista tuloa.

Pellervo pitää tärkeänä, että luonnolliselle henkilölle elantomenojen hankkimisen perusteella suoritettava bonus, ostohyvitys tai jonkun muun suorituksen nimisenä

saatu asiakashyvitys on lähtökohtaisesti henkilön verovapaata tuloa eikä tätä linjausta tule lähteä muuttamaan.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (SAK) pitää esitystä kokonaisuutena kannatettavana, mutta katsoo, että esitys ei kuitenkaan esitä muutoksia hyvityksen tavanomaisuuden ja kohtuullisuuden arviointiin. Se katsoo lisäksi, että esityksen mukaan verovapaus edellyttäisi, että asiakas ei voisi vaikuttaa edun käyttökohteeseen. SAK:n mukaan esitys ei anna suoraa vastausta siihen, mikä lasketaan vaikuttamiseksi edun käyttökohteeseen. Se toteaa, että jos asiakas valitsee kahden samankaltaisen (mutta verokohtelultaan erilaisen) etuohjelman välillä, avoimeksi jää, johtaako tämä valinta automaattisesti siihen, että molempien etuohjelmien bonukset katsotaan veroalaisiksi.

Lisäksi SAK toteaa, että esitys jättää avoimeksi myös sen, miten verokohtelu määräytyy niiden bonusten osalta, jotka ovat kertyneet ennen lain voimaantuloa.

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) nostaa lausunnossaan esiin esitysluonnoksen perusteluista virkkeen: ”Näin ollen osuuskuntamuotoisen yrityksen omistaja-asiakkaille tai osakeyhtiömuotoisen yrityksen osakkeen omistajille pelkästään omistajuuden perusteella myönnettävät asiakasedut olisivat verovapaata tuloa.” SOK esittää, että kohta muutettaisiin vastaamaan osuuskuntalain sanamuotoja sekä osuuskuntien tosiasiallista tapaa tuottaa palveluita jäsenille. Se ehdottaa, että virke muutettaisiin muotoon: ”Näin ollen osuuskuntamuotoisen yhteisöryhmään kuuluvalla osuuskunnan omistaja-asiakkaalle tai osakeyhtiömuotoisen yrityksen osakkeen omistajille pelkästään omistajuuden perusteella myönnettävät asiakasedut olisivat verovapaata tuloa.”

Veronmaksajain Keskusliitto ry:n mukaan esitysluonnos jättää auki tiettyjä kysymyksiä, joita jatkovalmistelussa on syytä täsmentää. Se toteaa, että ehdotettavan tuloverolain 53 c §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan etu olisi verovapaata tuloa siltä osin, kun etu käytetään tai se kohdistuu 1 momentissa mainittuihin eriin liittyviin palveluihin, palvelumaksuihin tai luoton korkoihin. Veronmaksajain Keskusliitto toteaa, että esitysluonnoksen säännöskohtaisista perusteluista saa käsityksen, että etuja voisi 1 momentissa mainittujen erien sisällä käyttää myös muihin eriin liittyviin palveluihin, kuin juuri siihen, mistä etu on kertynyt. Sen käsityksen mukaan esimerkiksi pankkitalletusten perusteella kertyviä bonuksia voisi käyttää luottoihin liittyvien palvelumaksujen kattamiseen. Jotta asiasta ei jäisi epäselvyyttä, Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että perusteluissa olisi hyvä vielä yksiselitteisemmin käsitellä asiaa ja havainnollistaa asiaa vaikkapa esimerkin muodossa.

Lisäksi Veronmaksajain Keskusliitto nostaa esiin perusteluista sivulta 15 toiseksi viimeisen kappaleen, jossa todetaan, että pykälän 1 momentissa tarkoitettujen erien määrän tai arvon perusteella voitaisiin antaa verovapaasti myös esimerkiksi alempia pankkipalvelumaksuja, luoton nostopalkkioita, sijoitusten merkintäpalkki-

oita tai henkilökohtaista pankki- ja sijoitusneuvontaa. Myös velan korko voisi riippua 1 momentissa mainituista eristä ja niiden määrästä. Veronmaksajain Keskusliiton mukaan vaikuttaa siltä, että tyypilliset pankkiasiakkuuden volyyymiin ja keskittämiseen liittyvät alennusedut olisivat jatkossakin verovapaita. Se katsoo, että esitysluonnos jättää kuitenkin jossain määrin epäselväksi tilanteen sellaisten asiakasetujen osalta, jotka eivät ole suoranaisesti alennuksia tai hyvityksiä vaan asiakkuustasoon liittyviä muita etuja, kuten luottokorttiin liitetty matkavakuutus, tuoteturva tai maksuton käynti loungeissa. Veronmaksajain Keskusliiton mukaan perustelut jättävät epäselväksi sen, onko etu aina veronalaista, jos asiakkuustaso määräytyy esimerkiksi talletusten, sijoitusten sekä lainojen määrän perusteella ja tietyn asiointitason saavuttanut saa automaattisesti vaikkapa loungekäyntiin tai muihin etuihin oikeuttavan luottokortin. Se toteaa, että kuitenkin kalliimmankin luottokortin palvelumaksun kattamiseen voitaisiin jatkossakin käyttää asiakashyvytyksiä verotta. Koska tällaisten asiakasetujen ei voida olettaa kerryttävän merkittäviä verotuottoja suhteessa veronalaisuuteen liittyvään hallinnolliseen taakkaan, ei näitä etuja ole Veronmaksajain Keskusliiton näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista säätää verollisiksi. Veronmaksajain Keskusliitto esittää lausunnossaan, että esityksen jatkovalmistelussa tarkennetaan säädöstekstiä tai sen perusteluita niin, etteivät muutkaan tavanomaiset asiakkuustasoedut kuin alennusedut ole veronalaisia etuja.

Lopuksi Veronmaksajain Keskusliitto tuo esiin, että säädöskohtaisissa perusteluissa tehty erottelu luottokortilla velaksi tehtyjen ostojen perusteella kertyviin etuihin ja luottokorttivelan perusteella kertyviin etuihin voi myös osoittautua haastavaksi ja jää lisäksi osittain merkitykseltään epäselväksi. Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että säädöskohtaisia perusteluita vielä tarkennetaan ja havainnollistetaan tältä osin esimerkein.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK sekä **Suomen Yrittäjät ry** ilmoittivat, että niillä ei ole lausuttavaa esitysluonnoksen johdosta.